

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. An sint virtutes aliquæ Theologicæ à Deo infusæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

THEOLOGIAE SCHOLASTICAE.

TRACTATUS VI.

DE HOMINE PROVT PRÆPARATVS
EST AD BEATITVDINEM PER VIRTUTES
Theologicas & Morales.

S. Thomas, *Prima secunda & secunda secunda.*

Virtutum
laus.

PROPTVNE post Tractationem de gratia Dei, sequitur Virtutum consideratio, quarum mater & nutrix gratia Dei est, nascuntur videlicet omnes in eius sinu, eius lacte nutriuntur, amore illius & spiritu adolefcunt. Deo in omnibus similes à quo prodeunt totius Deitatis radij lucidissimi, & germani similitudinis eius colores. *Diuinæ vestis aurea fimbria* (inquit Isidorus Pelusiota) *regia hominis purpura eximiumque paludamentum*, vt ait Nyssenus, & vt loquitur Cassiodorus, *ambienda diuitiæ, pretiosus animæ census.*

Fidei, Spei
& Charitatis laus.

De illis cum S. Thoma dicere deinceps aggredior initio ducto à Theologicis: quæ non solum ex Deo, sed etiam de Deo & pure diuinæ sunt. Primò ergo de ijs Virtutibus generatim dicendum videtur, deinde singulis disputationibus erunt explicandæ Fides, Spes, Charitas, triplex color, quo diuinæ in nobis Trinitatis imago pingitur, triplex gloriæ corona super caput iusti, funiculus triplex quo perficitur vnio nostra cum Deo, & demùm triplex diuini luminis radius in nube Iridem formans.

DISPUTATIO I.

De virtutibus Theologicis generatim consideratis.

HÆ sunt igitur Virtutes omnium primæ ac nobilissimæ, fecundissimi meritorum omnium fontes, & primaria diuinæ sanctitatis in nos effusæ participatio, quarum generalis consideratio tria videtur exigere. Primum est existentia & quidditas Virtutum Theologicarum. Secundum earum proprietates. Tertium earum causæ.

QVÆSTIO I.

Virtutum Theologicarum existentia & quidditas.

ID est, an sint in nobis Virtutes aliquæ infusæ reuerà Theologicæ, quid sit virtus Theologica, & quod duplex illa sit.

Tom. I.

SECTIO I.

An sint virtutes aliquæ Theologicæ à Deo infusæ.

Certum est primò, Virtutem vniuersim sumptam bene definiri à Philosopho 2. *Ethicorum cap. 6.* est habitus qui reddit habentem bonum, & operationem eius bonam: dicitur (habitus) quia est qualitas permanens inherens potentie rationali, non autem transiens sicut actus. Deinde dicitur (quod reddat habentem bonum) id est in se ipso perfectum, quod conuenit virtuti cum intellectus cum voluntatis, vocatur autem optimè à S. Thoma *ultimum potentia*, quia est vltimum illud ad quod pertinere potest potentia vt planè perficiatur. Denique dicitur virtus (reddere operationem eius bonam) quia est principium complens potentiam ad operationem sibi propriam perfectò modo eliciendam: vnde definitur etiam, dispositio perfecti ad optimum. Altera verò definitio virtutis sumpta ex Philosopho eo loco, virtus est habitus electius in mediocritate consistens ea quæ est ad nos, determinata ratione quam

Virtus
quid sit ex
Philosopho.

VV u

quam

quam prudens definierit, propria est definitio virtutis solum moralis vt infra explicabitur.

Virtus supernaturalis quid sit.

Certum est secundò, nomine (virtutis supernaturalis) intelligi habitum aliquem virtutis qui sic inhæreat creato alicui subiecto, vt tamen sit supra exigentiam subiecti cuiuscunque creati aut creabilis, vnde sequitur etiam quod à solo Deo produci possit. Hanc enim propriam esse notionem entis supernaturalis probabitur quæstione secunda. Quid autem (Theologica) propriè significet liquebit ex sequenti sectione.

Sensus difficultatis.

Difficultas igitur nunc est, vtum admittendæ necessariò sint in nobis Virtutes infusæ à solo Deo, supra omnem omnino exigentiam subiecti quod illas recipit, vtum illæ in omnibus iustis semper cum gratia infundantur, & vtum hoc sit certum de Fide.

Prima ratio dubitandi.

Ratio autem dubitandi est primò, quia omne accidens naturaliter, & essentialiter respicit aliquod subiectum in quo existat: habitus isti sunt accidentia, ergo naturaliter isti habitus esse debent in aliquo subiecto saltem creabili: Maior ex terminis nota est, accidens enim essentialiter & ex sua natura exigit esse in subiecto, ergo naturaliter esse potest in tali subiecto. Deinde habitus isti habent obiecta naturalia, ergo non sunt supernaturales: Probo antecedens, nam obiectum habituum qui spectant ad intellectum continetur intra obiectum adæquatum intellectus, & obiectum habituum qui spectant ad voluntatem est intra obiectum adæquatum voluntatis, ergo obiectum istorum habituum est purè naturale.

Secunda.

Secundò, si dantur huiusmodi habitus, illi debent spectare ad speciem aliquam qualitatis, non possunt autem spectare ad vllam ex speciebus numerari solitis, non enim pertinent ad primam speciem qualitatis cum potentiam non faciliunt, neque pertinent ad secundam quia non sunt potentia, præsupponunt enim potentias. Deinde non est maior ratio cur intellectus & voluntas vt eliciant operationem supernaturalem debeant in se recipere intrinsecam qualitatem, per quam eleuentur ad operandum connaturaliter, quam aqua v.g. si physicè gratiâ producit in sacramento: sed aqua produceret gratiam sine habitu superaddito per solam eleuationem extrinsecam, ergo intellectus & voluntas non egent vllò habitu superaddito. Imò si ad operationem vitalem connaturalem requiritur principium intrinsecum, auxilium gratiæ, quod est intrinsecum potentia sufficere omnino poterit. Denique agere connaturaliter est agere naturaliter, sed potentia quantumvis instructa sit habitu agit tamen supernaturaliter, & eget gratia, ergo potentia isto etiam habitu instructa non agit connaturaliter.

Tertia.

Tertiò, nullo indicio probari possunt isti habitus, qui non faciunt potentias, neque producuntur physicè per actus, nec sunt simpliciter necessarij ad operandum non sunt causæ instrumentales actuum cum sint illis nobiliores: nec sunt causæ principales quia semper ad agendum indigent eleuatione.

Afferio prima.

Dicendum tamen primò est, esse omnino certum dari habitus Virtutum Theologicarum imò & moralium, à Deo infusos, & supernaturales, secundum substantiam, quos simul cum gratia quilibet iustus simul omnes recipit à Deo. Ita docent vnanimiter Theologi omnes cum S. Thoma 1.2.9.62.

Probatum primò ex Concilijs.

Primò enim ita definitum videtur in Conc. Vientiensi, quod saltem in adultis simul cum gratia den-

tur habitus virtutum; & longè apertius idem declaratur in Tridentino sess. 6. c. 7. vbi dicitur: *Quod omnibus iustificatis infundantur simul gratia & dona*, quod magis explicans addit: *Quod in ipsa iustificatione hæc omnia accipit homo simul infusa per Iesum Christum cui inseritur Fides, Spes, Charitatem*, quod nulla interpretatione declinari potest præsertim cum id declaratur in Concilio Moguntino c. 7. & in Bullis Pij & Gregorij contra Michaëlem Baïum.

Secundò, valent hic omnes etiam scripturæ quibus olim probatum est gratiam quâ iustificamur esse aliquid intrinsecum & inhærens animæ: *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris: nunc autem manent Fides, Spes, Charitas, maior autem horum est charitas*. Ratio quoque allata supra est, quia vbi est forma constituens hominem viuentem vitâ diuinâ, ibi debent etiam esse potentia operatiuæ actuum diuinorum, in iustis gratia est constitutiva diuini status & vitæ, ergo necesse est vt dentur etiam habitus operatiui velut potentia. Deinde ratio quoque S. Thomæ huc facit, quia non potest ordinari homo ad finem supernaturalem nisi habeat principia supernaturalia quibus possit bene operari in ordine supernaturali. Hæc autem principia sunt habitus isti de quibus agimus. Denique aliæ quoque rationes optima sunt, quia isti habitus si essent naturales per vnicum actum naturalem non toti destruerentur, v.g. vnicus actus infidelitatis non destrueret totum habitum Fidei, nam habitus naturales non omnino destruuntur per vnicum actum contrarium: certum autem est ex Concilio Tridentino quod habitus fidei per peccatum infidelitatis etiam vnus totus deperditur. Præterea isti habitus si essent naturales darent facilitatem ad operandum, quod repugnat experientia, nam homo recens iustificatus, non experitur illam facilitatem. Imò eandem experitur difficultatem ac si nullum accepisset habitum.

Dico secundò, certum esse de Fide quod dentur in omnibus iustis habitus Virtutum supernaturales. Ita communis Theologi, quamvis Sotus, Medina, Canus & Vasques negent id esse de Fide, sed Theologice duntaxat certum.

Ratio tamen est, quia in Concilio iam citato dicitur quod susceptio gratiæ ac donorum sequitur præparationem & dispositionem: Illa præparatio sunt actus Fidei, Spei, & Charitatis, ergo susceptio gratiæ ac donorum sequitur actus Fidei, Spei, & Charitatis atque adeò ex mente Concilij dona Virtutum non sunt soli actus; explicat enim statim quæ sint dona illa, cum addit *Quod in iustificatione hæc omnia accipit homo fidem, spem, charitatem*. Denique sessione illa sexta, capite decimo quinto, dicitur quod per quodlibet peccatum mortale amittitur gratia non tamen Fides, vbi certum est nomine (fidei) significari aliquid permanens.

Ad primam Respondeo distinguendo primam maiorem: omne accidens respicit naturaliter aliquod subiectum in quo recipiatur naturaliter nego, in quo recipiatur naturaliter vel obediencialiter concedo: aliud enim est dicere quod accidens naturaliter respiciat aliquod subiectum, aliud quod recipiatur naturaliter in aliquo subiecto: & quod ab illo respiciatur naturaliter. Habitus Fidei naturaliter respicit intellectum, sed intellectus non naturaliter respicit habitum fidei. Deinde nego obiecta horum habituum esse naturalia, vt postea constabit, quamuis enim obiecta istorum actuum sint obiecta potentia naturalis, sunt tamen obiecta potentia naturalis agentis obediencialiter, quælibet enim potentia ordinem habet essentialem ad obiectum adæquatum.

adaquatam, non dicit tamen ordinem naturalem, ut dixi agens de supernaturalitate visionis beatæ.

Secundæ. Ad secundam Respondeo, habitus istos Theologicos pertinere posse aliquo modo ad primam speciem qualitatis, quia non sunt prima ratio agendi. Ad secundam quæ est potentia & impotentia pertinere etiam possunt, quia complent potentias operativas, & non dant solam facilitatem ut alij habitus. Deinde nego esse paritatem inter potentiam obedientialem vitalem, & potentiam obedientialem non vitalem, homo enim iustus habens in se formam quâ constituitur in esse diuino, debet etiam, ut dixi, habere potentias per quas operari possit diuinè connaturaliter, & permanenter: aqua verò si obedientialiter gratiam producit nihil in se habet ratione cuius exigit agere connaturaliter. Ad hoc autem ut potentia connaturaliter operetur debet habere principium intrinsecum & permanens per quod compleatur in ordine ad tales operationes: unde nec sufficere potest auxilium gratiæ quod non dat operari connaturaliter, aliqui peccator quando contentur, operaretur connaturaliter: ratio ergo est, quia operatio connaturalis elici debet per principium intrinsecum permanens & completum. Denique absolute falsa est vltima illa propositio, quod agere connaturaliter, sit agere naturaliter hoc enim prima parte fusè reiectum est cum egi de visione dei.

Tertiæ. Ad tertiam Respondeo supernaturalitatem istorum habituum non ex solis actibus probari, sed præsertim ex Conciliis, & ex supernaturalitate finis ad quem eleuati sumus à Deo: imò supernaturalitatem actuum aliunde probari quàm ex supernaturalitate habituum postea constabit. Reliqua ex sequentibus solui debent.

SECTIO II.

Quid sit propriè virtus supernaturalis & Theologica.

Tres conditiones Virtutis Theologicæ. Certum est primò, quod ad virtutem Theologicam tres conditiones vulgò requiruntur à Theologis cum sancto Thoma art. 1. citato. Prima est ut obiectum immediatum illius virtutis cum materiale tum formale non sit perfectio aliqua creata, sed ipse Deus. Secunda ut sit à Deo immediatè infusa, non autem per vllum actum physicè producta: tertia ut à Deo in scripturis sit reuelata: ut videas quomodo Virtutes illæ totæ Dei sint & diuinæ, cum eas & solus Deus dicat, solus faciat, solus earum sit motuum & subiectum.

Virtutis Theologicæ propria definitio. Certum est secundò, commodè posse definiri virtutem Theologicam, est habitus virtutis supernaturalis à Deo infusus, eleuans potentiam vitalem creatam, & cum illa connaturaliter eliciens actus supernaturales immediatè circa Deum. Sic enim virtus Theologica primò distinguitur à Virtutibus naturalibus, quæ acquiruntur per actus, & ad eos faciunt. Secundò distinguitur à Virtutibus supernaturalibus purè moralibus quarum obiectum immediatum non est perfectio aliqua increata, sed honestas moralis alicuius actionis creatæ. Tertio distinguitur à donis Spiritus sancti quæ non sunt virtutes. Sed hæc tria explicari difficile possunt.

Primæ rationis dubitatio. Ratio verò dubitandi est primò, quia falsò asseri videtur quod habitus isti non dent facilitatem, experientia enim constat eum qui multis & intensis actibus acquisiuit habitum intentum, elicere postea facillimè actus illi similes: quæ facilitas provenire non potest nisi ab habitu supernaturali, aliqui per actus supernaturales generarentur etiam in nobis

Tom. I.

habitus naturales quod absurdum videtur. Imò experientia docet eum qui crebro actus Fidei elicit habere facilitatem ad assentiendum quibusdam articulis etiam si esse incipiat infidelis circa quosdam alios articulos, & tamen ille totum amittit habitum Fidei: ergo ille præter habitum infusum, habitum etiam acquisiuit naturalem: similiter si vir aliquis perfectissimus miserè incidat in peccatum mortale certè ille seruat aliquam facilitatem in actibus virtutum quos prius frequentabat: denique habitus acquisitus idè tantum dicitur facilitare quia simul cum potentia concurrat ad ipsos actus, & sic auget vim actiuam eius: virtus infusa simul cum potentia concurrat ad actus ipsos, & sic auget vim eius actiuam, ergo habitus infusus faciliat. Imò quamuis isti habitus dent simpliciter operari, quando tamen sunt intensiores dant operari faciliè, sicut certum est species impressas dare operari, & tamen quando sunt intensiores dant operari faciliè, ergo de istis habitibus idem potest dici.

Secundò, falsò etiam asseri videtur quod virtus Theologica versetur immediatè circa Deum, non autem moralis, vel enim hoc intelligitur de obiecto materiali, vel de formali. De materiali videtur non posse intelligi nimirum de re quæ creditur aut amatur: fides enim verbi gratia non magis versatur circa Deum ut obiectum materiale quàm religio, sicut enim fides credit Deum, sic religio illum colit & habitus Theologiæ Deum habet pro obiecto æquè ac fides: charitas proximi est virtus Theologica & tamen patet quod eius obiectum materiale non est Deus.

Tertiò, difficilius ex obiecto formali licet argumentari, nam religio & pœnitentia non minus immediatè versantur circa perfectionem increatam, ut motuum proximum, quàm fides, Spes & Charitas, ergo virtus Theologica per hoc non differt à morali, quod obiectum eius formale sit perfectio increata. Antecedens probatur primò de virtute fidei, sicut enim Fides Deo credit sic religio exhibet cultum Deo, & sicut Fides mouetur per primam veritatem reuelantem, sic religio per infinitam Dei excellentiam: Fides Deo credit, quia verax est, religio Deum colit, quia est supremus dominus: Fides credit articulum propter reuelationem primæ veritatis, ita ut prima veritas non moueat ad credendum nisi mediante reuelatione, religio autem colit Deum propter reuerentiam Dei summè excellentis, adeo ut excellentia Dei magis immediatè moueat ad Deum colendum, quàm moueat prima veritas ad credendum Deo: prima enim veritas non mouet ad credendum nisi ut reuelans, excellentia verò Dei ut sic mouet ad cultum: ergo religio quæ non est virtus nisi moralis magis immediatè versatur circa perfectionem diuinam, quàm Fides quæ mediante reuelatione versatur circa primam veritatem.

Præterea idem probatur de Spe, nam idè spes est virtus Theologica quia versatur circa Deum possidendum vel si velis circa possessionem Dei sed, religio versatur circa Deum colendum, vel si velis circa cultum Dei, ergo par omnino ratio est.

Denique de charitate res videtur clarior, nam charitas idè est Theologica, quia motuum propter quod vult Deo bonum, est infinita Dei bonitas, sed motuum propter quod religio vult cultum Dei est infinita Dei excellentia, ergo religio non est minus virtus Theologica quam charitas: cur enim velle Deo bonum quia bonus est, erit actus Theologicus, & velle Deo cultum quia summè excellens est non est actus nisi moralis, cum vterque Deum respiciat æquè immediatè.

V V u 2